

Massagepraktijk



Alles stroomt, zei Heraclitus. Al jaren verwonder ik me over het feit dat zulk een eenvoudige zin eeuwenlang blijft doorklinken. Niet alleen in filosofische traktaten. Uiteenlopende grootheden hebben de oorspronkelijke woorden *panta rhei* als hun naam gekozen, een school, tennisvereniging, zangkoor, naturistencamping, schoonheidssalon, huisartsenpraktijk en borstvoedingscentrum. Met die naam verwijzen zij naar hun bijdrage aan het welzijn van mensen. Beweging en verandering zijn bouwstenen van hun identiteit. Dat is mooi, verrassend en in het geheel niet saai. Is 'alles stroomt' daarom zulk een intrigerende uitspraak? Of ligt de kracht ervan in de korte en heldere schets van de natuurlijke loop der dingen? Overigens laat niemand de stromende beweging zomaar haar gang gaan. De beweging van stromen en veranderen moge natuurlijk zijn, ze ondervindt tegenstand en behoeft een verklaring. Waarom anders zouden menswetenschappers en theologen in deze aflevering van *Handelingen* hun scherpe analyses richten op verandering in godsdienstige uitingen zoals kerkgang, ritueel en verkondiging?

Met Heraclitus staan ze in de stroom van ontwikkeling en signaleren daarin vertragingen en versnellingen. Intussen zoeken zij een verklaring voor die verandering. Waar kan dat beter dan bij haar tegendeel? Onze wetenschappers doen dat (hoe zou het ook anders kunnen in de context van kerk en religie) tegen de achtergrond van bestendigheid. Verandering en bestendigheid staan tegenover elkaar. Als tegendelen zijn ze belangrijke elementen voor de dynamiek van het leven. Ze doen meer dan elkaar bestrijden. Ze schurken tegen elkaar aan. Hoe tegengesteld ze ook zijn, ze zijn complementair.

Het is als met de massagepraktijk die de naam *panta rhei* draagt. Een blik op Google verraadt al gauw dat een zusterpraktijk het tegendeel van 'alles stroomt' als naam heeft gekozen, *stabilitas*. Soepel en stabiel. De ene praktijk dient het lichaam in het perspectief van beweging, de andere in het perspectief van bestendigheid. Zonder elkaar zijn de twee perspectieven invalide, en niet alleen in de behandeling van het menselijk lichaam. Kijk maar naar de traditie van kunst, kerk en politiek. Stroming en stremming. Avontuur en veiligheid. Progressief en conservatief. Overal concurreert de wens tot verandering met de hang naar bestendigheid. Mensen groeperen zich rond een van de polen en voortdurend bestrijden ze elkaars gelijk. Ze zijn er, stroming én stagnatie. Zonder het vermoeden van de masserende kracht van deze tegenstellingen, blijven wij onwetend over de dynamiek van links en rechts, progressief en conservatief. Ze dienen het leven als een massagepraktijk die soepel maakt en stabiel.

